GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING GESUBSIDIEERDE ARBEID

KOP VAN NOORD-HOLLAND

KADERNOTA 2020

november 2019

Inhoud

Voorwoord 3

1. Inleiding 4

2. De context van de GRGA voor 2020 5

3. Beleidsmatige kaders voor 2020 6

4. Financiële kaders voor 2020 7

Voorwoord

Dit is de kadernota voor 2020 van de Gemeenschappelijke Regeling Gesubsidieerde Arbeid in de Kop van Noord-Holland, verder te noemen “de GRGA”.

De GRGA is een samenwerking van de gemeenten Den Helder, Hollands Kroon en Schagen ter uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening en de regeling Beschut Werk.

De GRGA is een “collegeregeling”. Zij is de uitvoerder van door de gemeenteraden aan de colleges van B&W gemandateerde opdrachten.

De GRGA is een beleidsarme regeling. Het inhoudelijk- en financieel beleid is vastgesteld door de gemeenteraden en opgedragen aan de colleges van B&W. Deze hebben de uitvoering van dat beleid gemandateerd aan de GRGA; het bestuur van de GRGA wordt -uit hun midden- benoemd door de drie Colleges.

Het opstellen van de Kadernota is in opdracht van de drie gemeenteraden. Die namen in het voorjaar van 2018 een aantal maatregelen om de informatievoorziening van alle gemeenschappelijke regelingen aan de gemeenteraden te verbeteren.

Basis hiervan was de notitie “Informatievoorziening gemeenschappelijke regelingen”, in 2017 opgesteld door de griffiers van de gemeenteraden in Noord-Holland Noord. Hierin werden voorstellen gedaan die inmiddels gelden voor alle 18 gemeenschappelijke regelingen, waarin een wisselend aantal gemeenten in de regio Noord-Holland Noord deelneemt.

Voor de gemeenteraden betekent dit dat zij zich voor informatie in eerste instantie kunnen richten tot hun lid in het bestuur van de GRGA, al dan niet via het college. Echter, de gemeenteraad kan als zij dat wil, een meer actieve rol spelen. Zij heeft meerdere formele bevoegdheden en instrumenten om invloed uit te oefenen. Daartoe willen wij de raden informeren over de huidige situatie bij de GRGA en de verwachte ontwikkelingen.

1. Inleiding

In deze kadernota kijken wij vooruit naar de kaders voor 2020 van de GRGA. De kadernota wordt vervolgens uitgewerkt in de agenda van de GRGA 2020 met daaraan gekoppeld de begroting 2020 van de GRGA. De kadernota geeft u de gelegenheid om richting te geven aan de werkzaamheden van de GRGA. Dit is de tweede kadernota als onderdeel van de nieuwe planning- en control cyclus.

Doel van de kadernota:

- De raden van de gemeenten voortijdig betrekken bij de financiële en beleidsmatige kaders van de GRGA, waardoor de zienswijze in tijd als minder knellend wordt ervaren.
- Het accent verschuift van ‘going concern’ en bedrijfsmatige optiek naar politieke hoofdlijnen.
- De raden krijgen compacte, gerichte informatie op basis waarvan zij richtinggevende besluiten kunnen nemen.
- Voor raden ligt er een kans voor regionale afstemming van zienswijzen. Dit komt de kwaliteit van het politiek-inhoudelijke debat ten goede en draagt bij aan de sturende (kaderstellende) rol van de raden.
- De GRGA krijgt tijdig sturingsinformatie van de deelnemende gemeenten waardoor zij beter kan aansluiten bij hun wensen en behoeften.

In de Kadernota 2020 wordt eerst de context van 2020 geschetst waarbinnen de GRGA opereert. Vervolgens geven we de kaders aan waarbinnen de beleidsmatige ontwikkelingen voor 2020 plaatsvinden. Daarna volgen de financiële kaders met de uitgangspunten voor de begroting van 2020.

2. De GRGA in 2020

De GRGA heeft van de gemeenten de opdracht om twee regelingen uit te voeren. Dat is een vorm van delegatie van gemeenten aan de GR. De twee regelingen zijn de Wet Sociale Werkvoorziening en de regeling Beschut Werken. Deze regelingen zijn onderdeel van het sociaal domein van de gemeenten.

De Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) is sinds 2015 geblokkeerd. Dat betekent dat er sindsdien geen nieuwe instroom van deelnemers plaatsvindt. De gemeenten dienen de arbeidscontracten van de deelnemers in de WSW te respecteren. Dat betekent dat de WSW niet versneld kan worden afgebouwd. Er vindt uitsluitend uitstroom door natuurlijk verloop plaats.

De regeling Beschut Werk is met de introductie van de Participatiewet in 2015 ingevoerd. De regeling is bedoeld voor ongeveer 1/3 van de voormalige doelgroep WSW en wil mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt van passend werk voorzien. De deelnemers hebben gemiddeld aanzienlijk minder arbeidsvermogen dan de deelnemers in de WSW.

De deelnemers in de WSW en Beschut Werk zijn in dienst van de GRGA. Een uitzondering geldt voor de deelnemers in de regeling Begeleid Werken, een onderdeel van de WSW. Zij zijn in dienst van derden.

De GRGA heeft de uitvoering van de activiteiten WSW en Beschut Werk gemandateerd aan Noorderkwartier N.V., met wie zij een fiscale eenheid vormt.

De GRGA is enig en ongedeeld aandeelhouder van Noorderkwartier N.V.. De bedrijfsvoering en uitvoering van de regelingen is via mandatering vanuit de GRGA, de verantwoordelijkheid van Noorderkwartier N.V..

Voor de deelnemers van de WSW en Beschut Werk die in dienst zijn bij de GRGA, geldt dat de salarissen worden voldaan door de GRGA. Noorderkwartier N.V. voert de administratie voor de GRGA uit.

3. Beleidsmatige kaders in 2020

1. Compensatie van de terugloop in de WSW.

De WSW is een geblokkeerde regeling. Dat betekent dat de regeling vanaf 2015 wordt afgebouwd. Het landelijke beeld is een afname van ongeveer 5% per jaar van het totale aantal WSW-ers. In deze regio is dat 2 à 3% per jaar. Het verschil komt vooral voort uit het feit dat de groep mensen in deze regio relatief jonger zijn. De verwachting is dat in 2022 de uitstroom uit de WSW zal gaan toenemen, vooral door het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd van deelnemers.

De regeling Beschut Werk is in 2015 in werking gesteld. In de eerste jaren is aandacht besteed aan het opzetten en implementeren van de regeling. Vanwege een moeizame start voor de realisatie van banen, heeft het Rijk een taakstelling aan gemeenten opgelegd.

De deelnemende gemeenten in de GRGA hebben in 2019 de taakstelling gerealiseerd of maken langzaam maar zeker een inhaalslag. Het uitgangspunt is dat gemeenten de taakstelling in 2020 zullen realiseren.

Re-integratieprojecten worden in principe direct tussen gemeenten en Noorderkwartier N.V. besproken en overeengekomen.

Omdat de WSW qua aantal werknemers terugloopt en Beschut Werk maximaal 1/3 van deze terugloop zal compenseren, zoeken de GRGA en Noorderkwartier N.V. naar nieuwe activiteiten. Dit om de kosten van de huidige kernactiviteiten ook in de toekomst binnen redelijke proporties te houden.

Er worden twee sporen gevolgd:
- een uitbreiding van de commerciële activiteiten en de samenwerking met marktpartijen. Dit door uitbreiding van het werkgebied en het aangaan van strategische allianties door Noorderkwartier N.V.. Doel is om regionale sociale banen te continueren en re-integratie te bevorderen met voldoende financiële dekking. Immers, het aantal WSW-banen neemt af en de mix van doelgroepen en kostenstructuur gaat veranderen.
- een verdere compensatie van de uitstroom van WSW-ers. Dit door het ontwikkelen van nieuwe methoden tot het bieden van duurzaam werk aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt die niet in aanmerking komen voor een indicatie Beschut Werk. Hiertoe is de Pilot LoonKostenSubsidie (LKS) door de GRGA in 2019 opgestart, gefinancierd met een sociaal dividend uitgekeerd door Noorderkwartier N.V.. Noorderkwartier voert dit project uit in nauwe samenwerking met de betrokken afdelingen van de gemeenten.

2. Arbeidsvoorwaarden Beschut Werk.

Bij de invoering van Beschut Werk op 1 januari 2015 is niet voorzien in een landelijke regeling van de arbeidsvoorwaarden voor deze werknemers. Zij hebben nu een dienstverband conform het burgerlijk wetboek. Dat betekent minimale arbeidsvoorwaarden; er is onder meer geen pensioenregeling.

Het bestuur hoopte dat er binnen afzienbare termijn alsnog een landelijk regeling of CAO zou komen maar constateert dat de kans daarop klein is. Daarom overweegt zij een eigen regeling te maken en voor te leggen aan ondernemingsraad en werknemers.

Geprobeerd wordt een soortgelijke regeling op te stellen als die van collega-instelling MTB in Maastricht. MTB is naar onze informatie tot nu de enige in Nederland die een eigen regeling heeft vastgesteld.

4. Financiële kaders in 2020

Financiële kaders budgetten WSW

Het aantal deelnemers in de WSW neemt af, dus het budget dat gemeenten alloceren neemt over de jaren langzaam maar zeker af. Dat geldt ook voor de regeling Begeleid Werken WSW. De budgetten nemen niet in gelijke mate af met de procentuele daling van het aantal deelnemers. Dat is met name het gevolg van de verhoging van het wettelijk minimum loon. De verwachting is dat de Rijksoverheid de komende jaren een hogere compensatie zal toekennen dan in de afgelopen jaren. Dat betekent dat de afname van het budget wordt beperkt wegens loonsverhogingen die de wet op het minimumloon voorschrijft. Verhogingen in het kader van de cao worden in de begroting opgenomen indien uit officiële documenten aangenomen mag worden dat verhogingen ontstaan. Daarbij worden (ongefundeerde) aannames vermeden. In de afgelopen jaren zijn er dan ook nauwelijks afwijkingen tussen de wettelijke en cao-verhogingen die zijn gebudgetteerd en gerealiseerd.

Financiële kaders budget regeling Beschut Werk

Daarentegen neemt het budget dat gealloceerd moet worden voor de realisatie van de taakstelling Beschut Werk de komende jaren toe. De stijging is het gevolg van uitbreiding van de taakstelling. Dat betekent dat de kosten voor deze doelgroep de komende jaren zullen stijgen. De kosten bestaan overwegend uit loonkosten (minimumloon inclusief werkgeverslasten) en een bedrag aan begeleidingsvergoeding. Aangezien de begeleiding door Noorderkwartier N.V. wordt verzorgd, stelt de GRGA dit budget per deelnemer beschikbaar aan de uitvoeringsorganisatie.

Uitgangspunt in de begroting voor de komende jaren is realisatie van de taakstelling en de daarbij behorende budgetten. In 2015 tot en met 2019 constateren we dat de afspraken in de begroting niet volledig zijn gerealiseerd. Dat heeft geleid tot een exploitatieoverschot dat voor de GRGA de facto een kasoverschot impliceert. Ook indiensttreding van jongvolwassenen leidt tot lagere kosten wegens minimumjeugdlonen. De GRGA heeft namelijk met gemeenten afgesproken overtollige kasmiddelen als verplichting (schuld) aan de gemeenten te boeken en terug te betalen.

Informatie over de regeling Beschut Werk | financiële kaders langere termijn

Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft in 2018 onderzoek verricht naar de regeling Beschut Werk. Het ministerie heeft daartoe een aantal gemeenten in Nederland gevraagd mee te werken aan het onderzoek. Eén van de gemeenten die aan het onderzoek deelneemt is Hollands Kroon. We hebben nog geen definitieve terugkoppeling van het ministerie ontvangen.

Noorderkwartier N.V. heeft in dat kader onder meer een resultaatbenadering verstrekt. Het financieel beeld van de regeling dat Noorderkwartier N.V. geeft, is dat de Rijksoverheid een regeling in het leven heeft geroepen welke kostendekkend werkt. Dat is qua financieel beleid een logisch kader. Daarbij worden twee kanttekeningen geplaatst. Ten eerste steunt de regeling in het financieel kader op de uitvoeringsorganisatie, en daarbij met name op de bestaande uitvoering van de WSW die de infrastructuur grotendeels financiert. Indien deze doelgroep (WSW) afneemt, nemen de mogelijkheden af om het financieel kader, ook voor de doelgroep Beschut Werk, beheersbaar te houden. Ten tweede houdt de overheid in het financieel kader geen rekening met investeringen die gedaan moeten worden op gebieden van compliance (milieu, fiscaliteit, governance) en overkoepelende investeringen (IT, gebouwen). Het lijkt vooral gericht op begeleiding en werkplekaanpassing. Deze twee punten zullen in de toekomst in toenemende mate tot financiële risico’s en spanningen leiden. Noorderkwartier N.V. heeft daarbij gewezen op het feit dat het aantal deelnemers op het moment dat het onderzoek plaatsvindt te klein is om definitieve conclusies te trekken.

Collectief vervoer

Voor de uitvoering van de regelingen is het noodzakelijk gehandicapte deelnemers te vervoeren en van huis naar het werk te brengen en andersom. Voor deze deelnemers wordt vervoer georganiseerd. De verwachting is dat het vervoer de komende jaren qua omvang ongeveer gelijk

blijft. Dat komt omdat het aantal deelnemers aan de regeling Beschut Werk toeneemt en zij regelmatig aangewezen zijn op georganiseerd vervoer. Aan de andere kant neemt het aantal WSW-ers dat gebruik maakt van georganiseerd vervoer langzaam af.

Overige kosten

Feit is dat compliance de afgelopen jaren aanzienlijke aandacht heeft opgeëist. Daar is managementaandacht en advies voor nodig. Te denken valt aan de dossiers vennootschapsbelastingplicht en Btw. De verwachting is dat de komende jaren aandacht voor governance en compliance nodig zal blijven. We zullen dan ook in de budgetten ruimte vragen voor deze onderwerpen. Dat zal vooral in advieskosten terug te vinden zijn, en in beperkte mate tevens in budgetten van de secretaris en controller. De reden is dat het bestuurlijk van belang is te anticiperen op ontwikkelen en in control te blijven. Deze drie rubrieken vormen voor de duidelijkheid een klein deel van de totale kosten (minder dan 0,3%).